

ББК 67.300я43
УДК 342.7(063)
П 68

П 68 «Права та обов'язки людини у сучасному світі»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 14-15 листопада 2014 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2014. – Ч. I – 140 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Права та обов'язки людини у сучасному світі». Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовчих органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції «Права та обов'язки людини у сучасному світі».

ББК 67.300я43
УДК 342.7(063)

конституційно визнаної, демократичної системи самоврядування, яка б безпосередньо би представляла як інтереси місцевих громад, так і кожного члена цієї громади

Виходячи з досліджених публікацій Олександра Любимовича Копиленка, можна зробити висновок про те, що він, як науковець, зробив значний внесок у розвиток сучасних підходів до розкриття суті і змісту ідеї правової держави, а також з'ясування шляхів формування правової держави в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Теория государства и права / Р. А. Ромашов. – Санкт–Петербург [и др.]: Питер: Питер Пресс, 2006 (СПб.: Правда 1906). – 254 с.
2. Персональний склад відділу теорії держави і права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://idpnan.in.ua/personalniy_sklad_viddiluu_teoriii_derjavii_i_prava1.html
3. Копиленко О.Л. Ідея правової держави та її реалізація в законотворчому процесі / О.Л. Копиленко // Віче. – 2010. – № 16. – С. 8–9.
4. Копиленко О.Л. Думки про Конституцію / О. Л. Копиленко, К. Авраменко, К. Шкумбатюк [та ін.] // Урядовий кур'єр. – 2006. – 27 червня (№118). – С. 6.
5. Копиленко О.Л. Система джерел європейських правових стандартів місцевого самоврядування / О.Л. Копиленко, І. Демченко // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2011. – № 54. – С. 139–145.

Тітомир-Зотова О. С.

здобувач кафедри теорії держави і права

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ: ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

Аналіз наукової літератури засвідчує, що правове виховання є складним процесом вивчення і засвоєння суб'єктами права теоретичних основ права, формування правових уявлень і понять, розвиток на цій основі правосвідомості та правової вихованості, мотивів діяльності та культури правового мислення, організації досвіду правомірної поведінки і діяльності, що складає правову культуру особистості. Правове виховання тісно пов'язане з усіма видами соціального виховання – моральним, політичним, естетичним та ін. Їх можна назвати «субправовими», тобто такими, що «прилягають до правового», «пов'язані з правовим», оскільки всі вони втягуються в орбіту правового виховання.

Серед основних понять, що розкривають природу правового виховання, слід назвати такі:

1. Мета правового виховання, що може бути розподілена за такими напрямками: освітній – набуття достатнього рівня правових і професійних знань про положення, норми і принципи Конституції України, законодавство держави, правові норми та приписи; виховний – (у вузькому розумінні) прищеплення, з одного боку, поважного

ставлення до всіх правових приписів, а з іншого – свідомого, сумлінного, беззаперечного їх виконання; практичний – відображення вміння застосовувати згадані правові і професійні знання у практичній діяльності, тобто чітко орієнтуватися в законодавстві, вміти знаходити та використовувати необхідні правові норми та приписи, надані їм законом права та виконувати покладені на них обов'язки, реалізовувати в межах повноважень завдання та функції держави.

2. Сутність правового виховання – формування правової настанови на узгодження прагнень і сподівань особи з інтересами і сподіваннями суспільства, тобто процес вироблення непохитних правових ідей і принципів у правосвідомості виховуваних, формування правової культури.

3. Принципи правового виховання – основні закономірності навчального та виховного процесу, які випливають із досвіду правовиховної теорії та практики, враховуючи при цьому основні вимоги до його суті, змісту, методики і організації.

4. Основні завдання правового виховання, до яких можна віднести: виховання поваги до прав і свобод людини, її гідності, усвідомлення ролі держави у реалізації і забезпеченні її прав і свобод; сприяння закріпленню у свідомості учасників правовідносин правових установок, правових переконань, правових навичок, правових вмінь і правових почуттів; вироблення необхідного правового мислення; на основі отриманих правових знань і установок формування вміння свідомо обирати правомірні варіанти поведінки, тверді переконання у необхідності права для нормальної життєдіяльності суспільства, його членів, а також дотримуватися чинного законодавства тощо.

5. Головні аспекти правового виховання: інтелектуально-інформаційний, емоційно-мотиваційний та особистісно-діяльнісний. Відповідно, правове виховання учнів включає такі компоненти: формування правосвідомості (опанування правовими знаннями; вироблення позитивного ставлення до правових норм; переконаність як основи соціальної справедливості й захищеності кожної особи) та вироблення досвіду правової поведінки, демократичних стосунків, правомірних дій. Правова вихованість розглядається як інтегративна якість особистості, в основі якої лежить єдність свідомості (усвідомлення справедливості права й закону, сприйняття правової поведінки) й правомірної діяльності як природної основи життя.

6. Функції правового виховання: 1) передача виховуваним (індивідам, громадським групам) певної суми правових знань, навичок, умінь; 2) формування правових ідей, почуттів, переконань у правосвідомості виховуваних, вироблення правової настанови на правомірну поведінку.

7. Форми правового виховання – це, насамперед, зовнішній вираз організаційної діяльності, змісту, за допомогою якої учасники правовиховного процесу забезпечують виховання у населення поважне ставлення до правових актів, а також сприяють формуванню у них належного рівня правової свідомості та правової культури, законслухняності, прищеплюють їм навички правомірної поведінки, підвищують їх соціально-правову активність.

Основними формами правового виховання є: правова освіта (навчання); правова агітація; правова просвіта; індивідуально-виховна робота; правове самовиховання; правова практика.

8. Методи правового виховання – це сукупність способів і прийомів однорідного за своєю педагогічною функцією впливу на свідомість, волю і поведінку населення, що здійснюється із врахуванням здібностей виховуваних, їх загальних та індивідуальних властивостей та залежно від конкретної правовиховної ситуації

відповідно до мети та завдань правовиховного процесу. Основними методами правового виховання є: переконання, заохочення, приклад, спостереження тощо. При розгляді методів правового виховання необхідно передусім враховувати їх комплексність, тобто застосування в системі, а також необхідність індивідуального підходу, рівня сформованості колективу, характеру взаємовідносин між вихователем та вихованцем.

Вибір застосування у правовиховній роботі ефективних методів повинен відповідати таким умовам: врахування та особливості визначення мети освіти, навчання, виховання, встановлення атмосфери співробітництва між учасниками правовиховного процесу; рівень правової свідомості та правової і професійної культури; професійну, методичну, теоретико-практичну підготовку, педагогічну майстерність, особисті якості учасників правовиховного процесу, а також матеріально-технічне забезпечення вищого навчального закладу, наявність обладнання, навчальних посібників тощо.

Отже, на підставі викладеного вище можна зробити висновок, що сутнісно правового виховання є формування правової настанови на узгодження прагнень і сподівань особи з інтересами і сподіваннями суспільства, тобто процес вироблення непохитних правових ідей і принципів у правосвідомості виховуваних, формування правової культури. При цьому зміст правового виховання можна розуміти як процес цілеспрямованого і систематичного впливу на правосвідомість особи (групи) за допомогою сукупності правовиховних заходів, певних способів і заходів, які має у своєму розпорядженні суспільство.

Шумейко І. П.

студент юридичного факультету

Науковий керівник: **Половинкіна Р. Ю.**

асистент кафедри історії і теорії держави та права

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя, Україна

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ, ВГІДНО НАУКОВИХ РОЗРОБОК П. М. РАБІНОВИЧА

Серед імен тих науковців, які формували і формують фундамент правової думки в Україні, є ім'я видатного дослідника, доктора юридичних наук, професора Петра Мойсейовича Рабіновича. Він є основоположником львівської школи загальної теорії та філософії прав людини, керівником Львівської лабораторії прав людини. За його авторства видано велику кількість монографій, публікацій та посібників; він є співавтором науково-практичних коментарів до Конституції України. Значну увагу в своїх роботах Петро Рабінович приділяє питанням теорії прав людини, впровадження європейських стандартів у сфері захисту прав людини, аналізу правозастосовчої практики Європейського Суду з прав людини. Спробуємо коротко окреслити погляди видатного вченого на проблеми прав людини і основоположних свобод, використовуючи при цьому деякі публікації Петра Рабіновича.